

Stanovisko k potrebe vol'by deviateho člena Súdnej rady Slovenskej republiky sudcami do 29. júna 2017

Súdna rada Slovenskej republiky bola zriadená ústavným zákonom č. 90/2001 Z.z. z 23. februára 2001, ktorým sa menila a dopĺňala Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

V zmysle jeho Čl. I bod 88, sa za čl. 141 ústavy vložil čl. 141a, ktorý vo svojom ods. 1 upravoval zloženie Súdnej rady Slovenskej republiky.

Predsedom Súdnej rady Slovenskej republiky sa, v jeho zmysle, stal predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a jej ďalšími členmi ôsmi sudcovia, ktorých volia a odvolávajú sudcovia Slovenskej republiky, traja členovia, ktorých volí a odvoláva Národná rada Slovenskej republiky, traja členovia, ktorých vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky a traja členovia, ktorých vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej republiky.

V dôvodovej správe k predloženému návrhu ústavného zákona sa v súvislosti s postavením predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky konštatovalo; **“Logickým dôsledkom takto koncipovanej Súdnej rady Slovenskej republiky je aj ustanovenie o tom, že na jej čele stojí predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako reprezentant najvyššieho súdneho orgánu a súčasne aj predstaviteľ jeho správy. Postavenie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa tým mení na jedného z najvyšších ústavných činiteľov, a to na ústavného činiteľa reprezentujúceho súdnicstvo, čím sa bude zásadne líšiť od doterajšieho postavenia ako jedného z predsedov súdov existujúcej súdnej sústavy“.**

Do zloženia, štruktúry a kompetencií Súdnej rady Slovenskej republiky následne zásadným spôsobom zasiahol ústavný zákon č. 161/2014 Z.z. zo 4. júna 2014, ktorým sa menila a dopĺňala Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

Z hľadiska zloženia a štruktúry priniesla zásadnú zmenu jeho nová formulácia ods. 1 čl. 141a ústavy, v zmysle ktorej už **predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je automaticky predsedom Súdnej rady Slovenskej republiky a ani jej členom** a Súdna rada Slovenskej republiky si svojho predsedu volí a odvoláva zo svojich členov.

Novela ústavy preto následne upravila aj počet členov Súdnej rady Slovenskej republiky, ktorých volia a odvolávajú sudcovia Slovenskej republiky, keď tento zvýšila z ôsmich na deväť.

Pre potreby tohto stanoviska nepokladám za potrebné podrobnejšie sa zaoberať zmenou postavenia predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky, ale sústredím pozornosť na pôsobenie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v tomto orgáne.

Z pomerne stručnej predkladacej a dôvodovej správy k ústavnému zákonu č. 161/2014 Z.z. vyplýva, že **....podstata navrhovanej zmeny spočívala v tom, že predsedom Súdnej rady Slovenskej republiky nebude automaticky predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z titulu funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ale predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky bude voliť a odvolávať Súdna rada Slovenskej republiky zo svojich členov.**

Oproti predchádzajúcej ústavnej úprave teda došlo k zásadnej zmene filozofického prístupu k postaveniu predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý prestal byť ústavným činiteľom reprezentujúcim súdnictvo. Predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa tak, s výnimkou osobitného ustanovovania do funkcie a odvolávania z funkcie, opätovne zaradil medzi orgány riadenia a správy súdov, s úlohami, ktoré pre neho vyplývajú z tretej časti zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Z uvedeného, podľa môjho názoru, preto jednoznačne vyplýva, že ústavnou zmenou z roku 2014, predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky do budúca stratil právo z titulu svojho postavenia nielen predsedat' Súdnej rade Slovenskej republiky, ale aj právo byť jej členom.

Pre mňa z neznámych dôvodov, však ústavodarca vložil do prechodných a záverečných ustanovení k ústavnému zákonu č. 161/2014 Z.z. aj ods. 4 čl. 154d, v zmysle ktorého; **„Funkcia predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky ustanoveného podľa doterajších predpisov zaniká dňom nadobudnutia účinnosti tohto ústavného zákona. Predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je členom Súdnej rady Slovenskej republiky do skončenia funkčného obdobia tých členov Súdnej rady Slovenskej republiky, ktorí boli zvolení sudcami Slovenskej republiky podľa doterajších predpisov.“** (tento text nebol súčasťou legislatívneho návrhu ústavného zákona, ktorý predložili poslanci Paška a Hrušovský).

Ako vieme z obsahu legislatívnych pravidiel tvorby zákon (uznesenie NR SR č. 19/1997 Z.z.), vplyv navrhovaného zákona na právne vzťahy upravené doterajším zákonom sa do návrhu zákona zaraďujú do časti označenej nadpisom "Prechodné ustanovenia". To isté platí, ak časť ustanovení zákona má mať časovo obmedzenú platnosť (čl. 6 ods. 4).

Podľa môjho názoru, z uvedeného preto jednoznačne vyplýva, že ústavodarca rozhodol, aby predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ústavný text v jeho prípade nehovorí o „predsedovi Najvyššieho súdu SR zvolenom podľa doterajších predpisov“), bol prechodne riadnym členom Súdnej rady Slovenskej republiky, a to až do skončenia funkčného obdobia tých členov Súdnej rady Slovenskej republiky, ktorí boli zvolení sudcami Slovenskej republiky podľa doterajších predpisov (t.j. do 29. júna 2017).

Na základe uvedeného som dospel k názoru, že v súčasnosti neexistuje právny titul na voľbu deviateho člena Súdnej rady Slovenskej republiky sudcami, nakoľko toto miesto patrí predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Mám však za to, že po tomto dátume, sa už však musí v plnej miere uplatniť text ods. 1 čl.141a ústavy, v zmysle ktorého si budú sudcovia Slovenskej republiky voliť zo svojho stredu deviatich členov Súdnej rady Slovenskej republiky.

Predseda (-níčka) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa v takomto prípade samozrejme bude môcť uchádzať o miesto v Súdnej rade Slovenskej republiky, za rovnakých podmienok, ako všetci ostatní sudcovia.

doc. JUDr. Peter Kresák, CSc.